



Özel Eğitim Gündemi

Bu Sayıda

**Otizm Spektrum Bozukluğu
ve Teknoloji**

**SABA Uluslararası Hibe
Ödülü**

Düzenlenen Etkinlikler

Etkinlik Duyurusu

Kitap Önerisi

Araştırma Köşesi



Otizm Spektrum Bozukluğu ve Teknoloji

2000'li yılların başından günümüze teknolojideki gelişmeler pek çok alanda olduğu gibi eğitim alanında da ivme kazanmıştır. Teknolojik gelişmelere bağlı olarak OSB olan bireylerin eğitiminde kullanılan müdahalelerdeki çeşitlilik de dikkat çekmektedir. Son yıllarda sanal gerçeklik, artırılmış gerçeklik, robotlar ve mobil uygulamalar otizm spektrum bozukluğu olan bireylerin eğitiminde kullanılan teknoloji tabanlı uygulamaların başında yer almaktadır.

devamı s.2

Otizm Spektrum Bozukluğu ve Teknoloji

2000'li yılların başından günümüze teknolojideki gelişmeler pek çok alanda olduğu gibi eğitim alanında da ivme kazanmıştır. Teknolojik gelişmelere bağlı olarak OSB olan bireylerin eğitiminde kullanılan müdahalelerdeki çeşitlilik de dikkat çekmektedir. Son yıllarda sanal gerçeklik, artırılmış gerçeklik, robotlar ve mobil uygulamalar otizm spektrum bozukluğu olan bireylerin eğitiminde kullanılan teknoloji tabanlı uygulamaların başında yer almaktadır.

Sanal Gerçeklik

Sanal gerçeklik bilgisayar ya da benzeri ortamlarda oluşturulan, çeşitli ekran ve arayüz görüntüleme cihazlarıyla (örneğin, kafaya yerleştirilen gözlükler, kabin simülatörlerinde kullanılan ekranlar) birlikte sunulan, görsel ve işitsel uyarılara odaklanan ve iki boyutlu nesnelere göre ilgili uyarıyı daha fazla inceleme olanağı sunan üç boyutlu nesnelere yer aldığı bir teknolojidir. Araştırmalarda, sanal gerçeklik uygulamaları ile OSB olan bireylerin sosyal biliş (başkalarının duygularını tanıma, iletişimi uygun biçimde sürdürme), günlük yaşam ve sosyal iletişim becerilerinin (duygu tanıma, sosyal atıf yapma, yeni insanlarla tanışma, akran zorbalığıyla baş etme) geliştirilmesinin amaçlandığı görülmektedir.



Artırılmış Gerçeklik

Artırılmış gerçeklik, gerçek bir ortama sanal nesnelere eklenmesiyle oluşturulan bir sistemdir. Başka bir deyişle AG, çeşitli teknolojik araçlar aracılığıyla gerçek dünya ortamının görüntülenirken aynı zamanda sanal nesnelere ile zenginleştirilmesidir. Hayatımızın pek çok alanında yer alan AG uygulamaları SG'nin bir çeşididir. Araştırmalarda OSB olan bireylere; akademik (kesirler, bitki hücresi kısımları vb.), sosyal (selamlama, duygular, karşılaşma vb.), öz-bakım (diş fırçalama) ve günlük yaşam (yer yön bulma, uyku rutini vb.) becerilerin öğretiminin hedeflenmiştir.

Robotlar

Son 10 yılda robotların OSB olan bireylerin eğitimlerinde kullanım sıklığı artmıştır. Robotlar farklı görünümde tasarlanabilmektedir ve fiziksel özelliklerinden dolayı ilgi çekmektedir. Yapılan araştırmalar, OSB olan bireylerin çeşitli sosyal becerileri insandan ziyade robotların bulunduğu öğretim ortamlarında daha fazla sergilediklerine ilişkin bilimsel kanıtlar ortaya koymaktadır. Otizmlilerle çocuklarla robotların kullanıldığı araştırma sonuçları bakılarak robotların otizmliler için birçok açıdan yarar sağladığı söylenebilir. Örneğin taklit becerilerinin geliştirilmesinde, göz kontağı kurulmasında, ortak dikkat becerilerinin geliştirilmesinde, sosyal etkileşim becerilerinin geliştirilmesinde, sıra alma, duyguları tanıma ve ifade etmede kayda değer derecede olumlu etkiler ortaya çıktığı görülmektedir.



OSB olan bireylerde teknoloji kullanımının çeşitli avantajları bulunmaktadır. Uluslararası alanyazında çeşitli becerilerin öğretiminde teknoloji temelli uygulamaların etkisini gösteren çok sayıda araştırmaya rastlanmaktadır. Ancak, eğitim-öğretim ortamlarında kullanımı günümüzde halen masraflıdır. Diğer yandan, ülkemizde OSB olan bireylerin eğitiminde kullanılmak üzere geliştirilen teknolojik araçlar ve yürütülen araştırmalar oldukça sınırlılık göstermektedir.

KAYNAKLAR

- Bartl-Pokorny, K. D., Pykala, M., Uluer, P., Barkana, D. E., Baird, A., Kose, H., ... & Landowska, A. (2021). Robot-based intervention for children with autism spectrum disorder: a systematic literature review. *IEEE Access*.
- Denizli-Gulboy, H., Genc-Tosun, D., & Gulboy, E. (2021). Evaluating augmented reality as evidence-based practice for individuals with autism spectrum disorder: a meta-analysis of single-case design studies. *International Journal of Developmental Disabilities*, 1-15
- Eliçin, Ö. (2016). Otizmliler Olan Bireylerin Eğitimlerinde Robot Kullanılarak Yürütülen Araştırmaların Gözden Geçirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29 (2), 231-253. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/uefad/issue/26859/282456>
- Özdemir, O., Erbaş, D., & Yücesoy-Özkan, Ş. (2019). Özel eğitimde sanal gerçeklik uygulamaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 20(2), 395-420. doi: 10.21565/ozelegitimdergisi.448322

SABA ULUSLARARASI HİBE ÖDÜLÜ

Davranış Analizini Geliştirme Derneği (The Society for the Advancement of Behavior Analysis (SABA)), kâr amacı gütmeyen bir kuruluş olarak, her yıl davranış analizinin yaygınlaşması için finansal destek sağlamaktadır. 30 yılı aşkın bir süredir SABA; yetenekli araştırmacıları destekleyerek, davranış analizi biliminin küresel çapta uygulanabilmesi için hibe ödülleri vermekte ve her yıl düzenlediği ödül töreniyle bu araştırmacıları ve yaptıkları çalışmaları takdir etmektedir. 2022 yılında benim de içinde bulunduğum bir grup araştırmacı “Uluslararası Hibe Ödülüne” (International Development Grant) layık görülmüştür (Buket Kisac-Demiroglu, Meral Koldas, Rıza Özdemir, Alicia A Mrachko). Proje başlığı “Türkiye’de Özel Eğitim Öğretmenleri Tarafından Sözel Davranış Yaklaşım Prosedürlerinin Uygulanması ve Yaygınlaştırılması” olarak belirlenmiştir.

Bu projenin amaçları genel olarak şunlardır:

(1) Türkiye’deki özel eğitim öğretmenleri tarafından sözel davranış bileşenlerinin uygulanmasının doğruluğu ve sözel davranış uygulama güvenilirliğinin değerlendirilmesi.

(2) Bu uygulamalar sonucunda öğrenci performansında meydana gelecek davranış değişimlerin değerlendirilmesi.

Proje kapsamında öğretmenlere yönelik eğitim iki şekilde verilecektir.

Birincisi, eğitimciler için tasarlanmış online sözel davranış eğitim modülleri kullanılacaktır. Bu modüller benim (Meral Koldaş) doktora tezim kapsamında İngilizce olarak hazırlanmış ve sözel davranış yaklaşımında öğretmenleri eğitmek için çevrimiçi modüllerden en üst düzeyde faydalanmalarını sağlamak üzere dizayn edilmiştir.

(<https://app.mkverbalbehaviourtraining.com/>). Bu web sitesi ve modüller, Türkçeye çevrilerek, Türk özel eğitim öğretmenlerinin çevrimiçi olarak sözel davranış yaklaşımı hakkında bilgi edinme, uygulama videolarını izleme ve kendi uygulamaları sırasında geri bildirim verildiğinde sözel davranış yaklaşımını uygulama becerilerinin nasıl geliştirebileceklerine odaklanmaktadır. Web sitesi tekrar oynatılabilen eğitim videoları içerecektir. Her modül ön test, konuların sesli powerpoint sunumu, video örnekleri ve son testlerden oluşacaktır. Tüm eğitim materyalleri, çalışma notları ve video örnekleri Türkçe olacaktır. Böylelikle sözel davranış yaklaşımı Türkiye’deki özel eğitim öğretmenleri tarafından kolayca erişilebilir ve kolayca uygulanabilir olacaktır. İkincisi ise bu modüller aracılığıyla sözel davranış eğitimi alan öğretmenlerin, kendi sınıflarında sözel davranış yaklaşımına dayalı OSB’li çocukların iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik uygulama düzeyleri ve öğrencilerin bu eğitim sonucunda meydana gelen davranış değişikliklerine bakılacaktır.

devamı s.5

Bu projenin nihai amacı, sözel davranış yaklaşımın Türkiye'deki öğretmenlere öğretimi ve bu yaklaşımın eğitim ortamlarında yaygınlaştırılmasıdır. Türkiye'deki özel eğitim öğretmenleri OSB'li çocuklara sözel davranış yaklaşımını uygulamada bilgi ve deneyimden yoksundur. Türkiye'de sözel davranış yaklaşımı hakkında sadece iki kitap bölümü ve bir tercüme kitap bulunmaktadır. Ancak, sözel davranışın değerlendirmesini öğreten veya öğretim bileşenlerinin video örneklerini veya sözlü edinimlerini öğreten hiçbir Türkçe basılı kaynak yoktur. Son zamanlarda VB-MAPP Türkçe çevirisi yapılsa da kişisel merak ve mali kaynak gerektirdiğinden Millî Eğitim Bakanlığında çalışan öğretmenlerin uygulamalarında yaygınlaştırılması zaman alacaktır. COVID-19 sonrası ekonomik regresyon da göz önüne alındığında bu uluslararası hibe, uzaktan eğitim yoluyla sözel davranış programlarının uygulanması için gerekli kanıta dayalı stratejilerin ve kaynakların yaygınlaştırılmasını destekleyecektir. Özel eğitim öğretmenleri, çevrimiçi eğitim modüllerine, çalışma notlarına ve video örneklerine ücretsiz olarak erişebileceklerdir. Bunun yanı sıra MEB'e bağlı okulların çoğu kırsal veya düşük gelirli kentsel ortamlarda bulunmaktadır. Türkçe olarak kolay erişilebilir ve ücretsiz bir çevrimiçi kaynağın olması demek Türkiye genelindeki özel eğitim öğretmenlerine ve özel eğitim ihtiyacı olan çocuklara uzun vadeli yaygınlaşma için umut verici olacaktır. Böylece eğitimde fırsat eşitliği ilkesini de gözeterek bahse konu içeriklerin erişimi ile kırsalda görev yapan uygulamacılar ve onların öğrencilerine de bilimsel dayanağı olan eğitim stratejilerinden yararlanma fırsatı vermeyi umuyoruz.



“Bu amaçla da seçilecek olan bir devlet okulundaki öğretmen ve OSB'li öğrenciler ile pilot uygulama yapılacaktır. Uzun vadede öğretmenler, OSB'li çocuklarla kanıta dayalı stratejileri daha ustaca uygulamayı öğreneceklerdir. Proje, bilgi paylaşmak, proje sonuçlarını tartışmak ve bilimi teşvik etmek için sosyal medya platformlarında paylaşılacaktır. Bu projeden elde edilen sonuç; Davranış Analizi Uluslararası Derneğinin 49.su düzenlenecek olan kongresinde Amerika'nın Colorado eyaletinin Denver şehrinde (The 49th ABAI Annual Convention, Denver, Colorado, USA) sunulmasıdır

Meral Koldaş, Doktora Öğrencisi
Queen' University of Belfast

Düzenlenen Etkinlikler



"Bana Aferin De!"

ESOGU Özel Eğitim Bölümü Otizm Spektrum Bozukluğu Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Şerife YÜCESOY-ÖZKAN ihlas Haber Ajansı'nın konuğu oldu. Teknoloji konulu haberde Prof. Dr. Yücesoy-Özkan davranışların şekillenmesinde teknolojinin öneminden bahsetti. Teknolojinin hem çocukları hem de yetişkinlerin yaşamını etkilediğinden söz ederek çocukların küçük yaşlardan itibaren teknolojik cihazlarla iç içe olduğuna dikkat çekti. Prof. Dr. Yücesoy Özkan çocukların cihazların ürettiği ses, görüntü ve hareket sayesinde içsel bir haz duyduklarını; yetişkinlerin de günlük yaşamdan ve sorunlardan kaçmak için dijital mecralara yöneldiklerini vurgulayarak "Teknoloji hem davranışlarımızın şekillenmesinde hem de yaşamımızın tam ortasında bir konu" şeklinde konuştu.

Teknolojinin her alanda olduğu gibi davranış analizi alanında da katkısının çok fazla olduğunu aktaran Prof. Dr. Şerife Yücesoy Özkan, konuyla ilgili olarak sözlerine şöyle devam etti: "Öğrencilerin davranışlarını düzenli ve sistematik olarak kaydetmeyi sağlayan mobil uygulamalar var. Bunlar sayesinde bir grafik üzerinden gelişimi takip edebiliyoruz ya da çocuklara çeşitli beceriler öğretirken ve onların davranışına şekil verirken, videolardan yararlanıyoruz. Örneğin bireyler, kendi video görüntülerini izleyip davranışlarını düzenleme imkanına sahipler." şeklinde konuştu.

Çocukların davranışlarını şekillendirmek için farklı özelliklerde robotlar kullandıklarını dile getiren Prof. Dr. Yücesoy Özkan, özellikle otizm spektrum bozukluğu olan bireylere iletişim davranışlarının kazandırılmasında teknolojiden yararlandığını ifade etti. Otizm spektrum bozukluğu olan çocukların, ortak dikkatte ve iletişim başlatmakta zorlandıklarından bahsederek "Örneğin ben size, 'Bakın şurada bir kuş var' dersem siz, önce bana sonra parmağıma bakıp oradaki nesneyi görmeye çalışırsınız. Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklarda ise bu her zaman böyle olmuyor. Bu çocuklar görsellere, teknolojik cihazlara, makine veya insan görünümlü robotlara daha fazla ilgi duyabiliyorlar. Bu nedenle de robotların eğitim sürecinde kullanımı, kimi durumlarda insanlara nazaran daha etkili oluyor" dedi.

Son olarak Prof. Dr. Yücesoy-Özkan Davranış analizinin, sanıldığı kadar anlamlandırması zor bir ifade olmadığına değinen Prof. Dr. Yücesoy Özkan, "Toplumun bu konuda farkındalığını artırabilmek için 24 bölümlük bir "Bana Aferin De!" adlı podcast serisi hazırlıyorum ve orada 15 günde bir düşüncelerimi paylaşıyorum. Ayrıca insanların bu alanda bir bilinç oluşturabilmesi adına çok farklı mecra da etkileşim kurabilecekleri eğitimler var" şeklinde konuştu.

Düzenlenen Etkinlikler



Özel Eğitimde Akademik Yazım Yöntemleri Dersi Poster Sunumları

ESOGU Özel Eğitim Bölümü Otizm Spektrum Bozukluğu Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Şerife YÜCESOY-ÖZKAN'ın 2021-2022 Bahar Döneminde yürüttüğü yüksek lisans dersi olan Özel Eğitimde Akademik Yazım Yöntemleri kapsamında öğrencilerin ödevlerinden elde ettikleri ürünlerden hazırladıkları posterlerin sunumu Eğitim Fakültesi binası A Blok zemin katta bulunan özel eğitim bölümü koridorunda gerçekleştirildi. Çok sayıda lisans ve lisansüstü öğrenci ve akademisyen posterlere yoğun bir ilgi gösterdi.





17. Yıllık Otizm Konferansı *17th Annual Autism Conference*

1974'ten beri davranış analizinin felsefesi, bilimi, uygulaması ve öğretimi ile ilgilenenler için hizmet veren Uluslararası Davranış Analizi Birliği (Association for Behavior Analysis International [ABAI]) 17. Yıllık Otizm Konferansını (17th Annual Autism Conference) 19-21 Şubat 2023 tarihinde San Diego, California'da gerçekleştiriyor.



Araştırmadan Uygulamaya Erken Çocukluk Özel Eğitimi El Kitabı



Araştırmadan Uygulamaya Erken Çocukluk Özel Eğitimi El Kitabı erken çocukluk döneminde risk altındaki ve özel gereksinimleri olan çocuklar, aileler, uygulamacılar ve araştırmacılar için temel başvuru kaynağı olabilecek nitelikte bir kaynaktır. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Özel Eğitim Bölümü Öğretim üyelerinden Dr. Öğr. Üyesi Gözde TOMRİS'in de editörleri arasında yer aldığı kitapta çok sayıda yazarın katkılarıyla geniş bir yelpazede pek çok konu ele alınmıştır.

Araştırmadan Uygulamaya Erken Çocukluk Özel Eğitimi El Kitabı beş kısımdan oluşmaktadır.

- I.Kısım Erken Çocukluk Özel Eğitiminin Tarihsel Gelişimi ve Temelleri
- II.Kısım Erken Çocukluk Döneminde Gelişim
- III.Kısım Erken Çocukluk Özel Eğitiminde Temel Uygulamalar
- IV.Kısım Erken Çocukluk Özel Eğitiminde Müdahale
- V.Kısım Erken Çocukluk Özel Eğitiminde Seçme Konular



Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Özel Eğitim Bölümü Öğretim üyelerinden Prof. Dr. Şerife YÜCESOY-ÖZKAN'ın da yazarları arasında yer aldığı Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocukların Etkinlikler ve Ortamlar Arası Geçişlerini Kolaylaştırmada Hazırlayıcı Videoların Etkililiği isimli bu çalışmada hazırlayıcı videoların, otizm spektrum bozukluğu (OSB) olan çocukların bağımsız geçişlerini artırma ve geçişlerde harcadıkları süreyi kısaltmadaki etkililiğini incelemektedir. Ayrıca, hazırlayıcı videoların kabul edilebilirliğini ortaya koymak üzere katılımcı çocukların ebeveynlerinin ve öğretmenlerinin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmaya, yaşları 4-6 arasında değişen, otizm spektrum bozukluğu tanısı olan dört çocuk katılmış ve çalışmada ABAB deseni kullanılmıştır. Çalışmadan elde edilen veriler OSB olan çocukların bağımsız geçişlerini artırma ve geçişlerde harcadıkları süreleri kısaltmada hazırlayıcı videoların etkili olduğunu ve geçişleri kolaylaştırabileceğini göstermektedir.

Bu çalışmada otizm spektrum bozukluğu (OSB) olan çocukların sosyal becerilerini geliştirmek için umut verici bir yöntem olan sosyal robot kullanımı incelenmiştir. Son yıllarda yapılan araştırmalar robotların işbirlikçi olarak kullanılmasının OSB'li çocuklarda özellikle sosyal becerilerin gelişimine olumlu etkileri olabileceğini göstermektedir. Bu alanyazın taramasında, sosyal robotlarla ilgili 13 bilimsel makalenin en önemli özelliklerini ve sonuçları değerlendirilmiş ve sunulmuştur. Araştırmadan elde edilen bulgularının OSB'li çocukların ortak dikkat, sözlü iletişim ve taklit becerileri alanlarındaki sosyal becerilerini geliştirmede ve ayrıca basmakalıp davranışları azaltmada sosyal robotların etkili olduğu belirtilmiştir. Ulaşılan 13 çalışmanın sonuçları robotların, gelecekte uygulanacak müdahale programları ve ilgili araştırmalarda OSB'li çocukların iletişim becerileri üzerinde doğrudan olumlu etkileri olabileceğini göstermektedir.

Review of assistive technology in the training of children with autism spectrum disorders

Christine K. Syriopoulou-Delli and Eleni Gkiolnta

Department of Educational and Social Policy, University of Macedonia, Thessaloniki, Greece

The use of socially assistive robotics (SARs) is a promising method for improving the social skills of children with autism spectrum disorder (ASD). Studies conducted in this field in recent years show that the use of robots as collaborators may have positive effects on the development of social skills in children with ASD, especially in those areas where they reveal great deficits.

In this literature review, we present, organize and evaluate the most important features and results of 13 relevant scientific articles. In analysis of the research findings we explored the documented effectiveness of robotics in enhancing the social skills of children with ASD in the areas of mutual attention, verbal communication and imitation skills, and also in the reduction of stereotypical behavior. Analysis of the results of the 13 studies confirmed that robots can have positive immediate effects on the communication skills of children with ASD, which holds promise for future intervention programs and relevant research.

KEYWORDS: Autism spectrum disorder, robotics, social robots, social skills

Introduction

Autism spectrum disorder (ASD) is a neurodevelopmental disorder that presents in the form of severe difficulties in social communication and interaction, along with repetitive behaviors and stereotypical interests. The main cause of ASD is considered to be a neurobiological malfunction that has not been traced to a specific area of the brain, impeding its normal function (Cho and Ahn 2016).

In order for ASD to be diagnosed, the main symptoms must appear in the early developmental period and impair the child's everyday activities (DSM-5; APA 2013). Some of the most common symptoms are related to difficulties in attention and impairment in cognitive, sensory, motor and emotional functions. Children with ASD display difficulties in understanding the feelings, motives, and body language, etc., of other people and in managing their social relationships. As ASD is characterized by a spectrum of symptoms and a wide range of intelligence, it is possible for children with ASD to be low functioning or high functioning.

Both the verbal and non-verbal communication skills of children with ASD are generally quite low, and some never develop completely functional speech corresponding

to their chronological age. Lack of awareness of the way of thinking, and even the presence, of other people, is a major feature of ASD, resulting in difficulties in social interaction (Quill 1995).

The diagnosis of ASD is becoming more common. Epidemiological studies have indicated an occurrence rate of ASD of 1:100 children in 2006, 1:88 in 2008 and 1:68 in 2010 (Cho and Ahn 2016). ASD can be diagnosed in early childhood (Ouss *et al.* 2014) and early intervention is considered necessary to minimize the occurrence of symptoms.

Children with ASD tend to adjust to schedules that include repetitive patterns and activities, and they respond negatively to change, in contrast to their peers of typical development (TD) who adjust relatively easily to new conditions. As every child with ASD has different abilities and needs, a personalized program must be designed for each child separately. In recent decades, various methods of therapeutic intervention have been developed for children with ASD, among the most common of which are Applied Behavioral Analysis, the TEACCH Autism Program, the Picture Exchange Communication System (PECS), the MAKATON language program, the SPELL framework, and Sensory Integration Therapy (Francis 2005).

Apart from these methods, there is progress in the utilization of information and communication technology

Correspondence to: Christine K. Syriopoulou-Delli, Department of Educational and Social Policy, University of Macedonia, Thessaloniki 550 019, Greece. Email: csyriod@uom.edu.gr



Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Özel Eğitim Bölümü Öğretim üyelerinden Dr. Öğr. Üyesi Derya GENÇ-TOSUN'un ilk yazar olduğu Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylerin Alternatif ve Destekleyici İletişim Sistemlerine İlişkin Tercihlerinin İncelenmesi isimli bu çalışmada OSB olan bireylerin ADİ kullanımına yönelik tercihlerinin belirlendiği çalışmalar incelenmiştir. Çalışmanın sonuçları OSB olan katılımcıların çoğunun konuşma üreten cihazları, işaret dili ve resim değiş tokuşuna dayalı sistemlere kıyasla daha çok tercih ettiklerini göstermektedir. Ayrıca, katılımcıların çoğunun en hızlı öğrendikleri ADİ sistemini kullanmayı tercih ettiği ortaya konulmuştur.

Çalışmada kaynaştırma ortamlarında okul öncesi dönemdeki otizmliler çocuklara heterojen küçük grup düzenlemesiyle sunulan sabit bekleme süreli öğretimle mesleklere ilişkin beş farklı soruyu sözel olarak yanıtlama becerisi öğretilmesi amaçlanmıştır. Çalışmaya okul öncesi dönemdeki otizmliler üç çocuk ve onların tipik gelişen altı akranı katılmıştır. Araştırmada katılımcılar arası yoklama denemeli çoklu yoklama modeli kullanılmış ve hedef beceriye ilişkin kalıcılık ve genelleme ve gözleyerek öğrenme incelenmiştir. Buna ek olarak otizmliler çocukların öğretim sürecinde tipik gelişen akranlardan ne tür sosyal etkileşim davranışlarını edindikleri incelenmiştir. Çalışmadan elde edilen bulgular katılımcıların hedef becerileri edindiklerini, edindikleri becerileri farklı ortam ve araç-gereçlere genellediklerini ve öğretim sona erdikten bir, iki ve dört hafta sonra da koruduklarını göstermiştir. Gözleyerek öğrenme bulgularına bakıldığında otizmliler çocukların akranların hedef becerileri ve sosyal etkileşim davranışlarından bazılarını öğrendikleri görülmüştür. Çalışmada mesleklere ilişkin sorular beş farklı soru kalıbını sözel olarak yanıtlama becerisinin öğretiminde küçük grupta sunulan sabit bekleme süreli öğretimin etkili olduğu görülmektedir.



Hazırlayanlar

Otizm Spektrum Bozukluğu ve Teknoloji

Dr. Öğr. Üyesi Derya Genç-Tosun, ESOGÜ Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Bölümü Öğretim Üyesi

Konuk Yazar

Meral Koldaş, Doktora Öğrencisi, Queen' University of Belfast

Düzenlenen Etkinlikler

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Tunç-Paftalı, ESOGÜ Eğitim Fakültesi Otizm Spektrum Bozukluğu Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Esra Orum-Çattık, ESOGÜ Eğitim Fakültesi Otizm Spektrum Bozukluğu Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Etkinlik Duyurusu

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Tunç-Paftalı, ESOGÜ Eğitim Fakültesi Otizm Spektrum Bozukluğu Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Kitap Önerisi

Dr. Öğr. Üyesi Esra Orum-Çattık, ESOGÜ Eğitim Fakültesi Otizm Spektrum Bozukluğu Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Araştırma Köşesi

Dr. Öğr. Üyesi Esra Orum-Çattık, ESOGÜ Eğitim Fakültesi Otizm Spektrum Bozukluğu Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Sayı Editörü

Dr. Öğr. Üyesi Esra Orum-Çattık, ESOGÜ Eğitim Fakültesi Otizm Spektrum Bozukluğu Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Tasarım ve Dizgi

Dr. Öğr. Üyesi Derya Genç-Tosun, ESOGÜ Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Bölümü Öğretim Üyesi

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Bölümü
Meşelik Kampüsü
Büyükdere Mah. 26040
Odunpazarı-Eskişehir/TÜRKİYE

Telefon: +90 222 239 37 50
Bölüm Başkanlığı: 6820
Bölüm Sekreterliği: 6821
E-mail : ozelegitim@ogu.edu.tr